

ผลของกิจกรรมทางภาษาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นางสาวกาญจนา พลายอยู่วงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-579-794-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๙ 145664๓ 018224

**EFFECTS OF USING LANGUAGE ACTIVITIES UPON CREATIVE
THINKING OF PRATHOM SUKSA FOUR STUDENTS**

Miss Kanchana Plyouwong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University**

1992

ISBN 974-579-794-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของกิจกรรมทางภาษาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดย นางสาวกาญจนา พลายอยู่วงศ์

ภาควิชา ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุทธसार

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

พร รัชมิ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม)

ประคอง สุทธसार

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุทธसार)

ผกา สัตยธรรม

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ผกา สัตยธรรม)

กาฤจนา ปลายอยู่วงษ์ : "ผลของกิจกรรมทางภาษาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4" (EFFECTS OF USING LANGUAGE ACTIVITIES UPON CREATIVE THINKING OF PRATHOM SUKSA FOUR STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา: พศ.ประคอง สุทธสาร, 220 หน้า. ISBN 974-579-794-4

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมทางภาษาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังการทดลองนักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 40 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. หลังการทดลอง นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่วสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 40 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ไม่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 40 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติต *Prang*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ประคอง สุทธสาร*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

พิมพ์ต้นฉบับทูลด้อยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C240578 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD : CREATIVE THINKING/LANGUAGE ACTIVITIES/PRATHOM SUKSA

KANCHANA PLYOUWONG : EFFECTS OF USING LANGUAGE ACTIVITIES UPON CREATIVE THINKING OF PRATHOM SUKSA FOUR STUDENTS. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. PRAKONG SUTHASARN, 220 PP. ISBN 974-579-794-4

The purpose of this research was to study effects of language activities upon creative thinking of Prathom Suksa four students.

The findings were as follows:

(1) After the experiment, the students' creative thinking was significantly higher than the research-referenced criterion 40 percent at the level of .05.

(2) After the experiment, the fluent thinking of students was significantly higher than the research-referenced criterion 40 percent at the level of .05. However, the flexibility and originality of thinking were not higher than the research-referenced criterion 40 percent at the level of .05.

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต *Romy Romy*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ประจักษ์ สุธาสาร์น*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุทธาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัยเป็นอย่างดี ตลอดมาผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญยสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธ์ พูลพัฒน์ และอาจารย์ประนอม สัมฤทธิ์สุวรรณ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้รับความแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ประคอง กรรณสูต พันตรีพิเชษฐ์ แยมแก้ว นาวาอากาศตรีหญิงกนกพร รัตนมงคล อาจารย์วิมลวรรณ บุญยเวช และอาจารย์ทัศนาศิลป์ สนิททกสมิต ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ผกา สัตยธรรม กรรมการสอบ ที่กรุณาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ และพร้อมกันนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์หม่อมราชวงศ์ สุรธวัช ศรีธวัช ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ในการจัดสรรเงินทุนส่วนตัวของท่านสำหรับงานวิจัยครั้งนี้จำนวน 5,000 บาท

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ของ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสาราณราษฎรบำรุง ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน วัดศรีสาราณราษฎรบำรุง และขอขอบคุณอาจารย์ศักดิ์ศรี จันทร์บำรุง อาจารย์ฉันทนา ช่างขาว อาจารย์ศิริวรรณ ลิ่นประเสริฐ คณาจารย์ที่สอนในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 และคณาจารย์ในโรงเรียนที่ท่านตลอดจนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1-4/7 ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับ คุณพ่อ คุณแม่ และคุณป้า ที่ให้การสนับสนุนทางการเงิน และให้กำลังใจตลอดเวลา และขอขอบคุณพี่น้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

กาญจนา พลายอยู่วงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ..... ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... สมมติฐานของการวิจัย..... ขอบเขตของการวิจัย..... ข้อตกลงเบื้องต้น..... คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย..... วิธีดำเนินการวิจัย..... ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	1 1 7 8 9 10 10 12 13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... ความหมายของความคิดสร้างสรรค์..... ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์..... องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์..... กระบวนการคิดสร้างสรรค์..... ลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์..... พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยประถมศึกษา... การส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์..... รูปแบบของกิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์..... อุปสรรคที่สกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์.....	14 15 18 24 26 28 33 37 44 50

	หน้า
การวัดความคิดสร้างสรรค์.....	53
ความหมายของกิจกรรมทางภาษา.....	64
ทฤษฎีการสอนทางภาษา.....	65
ลักษณะของกิจกรรมทางภาษาที่ส่งเสริมและพัฒนาความคิด สร้างสรรค์.....	67
กิจกรรมทางภาษาตามแนวคิดของกิลฟอร์ด.....	79 69
กิจกรรมทางภาษาตามแนวคิดของอารี รังสีนันท์.....	71
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	76
ตัวอย่างประชากร.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
การสร้างเครื่องมือ.....	78
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	82
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	95
รายการอ้างอิง.....	104
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก.....	118
ภาคผนวก ข.....	137
ภาคผนวก ค.....	147
ประวัติผู้เขียน.....	220

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลอง คิดเป็นร้อยละของคะแนนก่อนการทดลอง	87
ตารางที่ 2	เปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองกับเกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์	88
ตารางที่ 3	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละของคะแนนก่อนการทดลอง จำแนกตามองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน	89
ตารางที่ 4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองกับเกณฑ์ที่กำหนด	90
ตารางที่ 5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดยืดหยุ่น ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองกับเกณฑ์ที่กำหนด	91
ตารางที่ 6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองกับเกณฑ์ที่กำหนด	92
ตารางที่ 7	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อการร่วมกิจกรรมทางภาษา	93
ตารางที่ 8	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามอันดับกิจกรรมที่นักเรียนพึงพอใจมากที่สุด	94

ตารางที่ 9	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ทั้งฉบับ.....	124
ตารางที่ 10	คะแนนความคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละของ คะแนนก่อนการทดลอง	130
ตารางที่ 11	คะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลอง แยกตามองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม	133